SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCV. No. 200. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 20, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 20-го ЖОВТНЯ 1988 Ч. 200. РІК XCV.

Грецький православний примас візьме участь в нюйоркському бенкеті Тисячоліття

Під час відвідин у канцелярії Греко-Православної Архидієцезії стоять (зліва): о. І. Ткачук, Владика Всеволод, Владика Яковос, С. Рубель, Владика Ісая та І. Дзябога.

Ню Йорк. — Владика Яковос, примас Грецької Православної Архидієцезії на Північну і Південну Америку, візьме участь у святочному бенкеті з нагоди Тисячоліття Християнства в Україні, який відбудеться в неділю, 30-го жовтня, — повідомляє Метрополітальний Комітет для відзначення цього ювілею.

Представники комітету Слава Рубель, голова підкомісії зовнішніх зв'язків, та Ігор Дзябога, член президії та голова Об'єднаного Комітету Українсько-Американських Організацій Ню Йорку, в товаристві Владики Всеволода та о. Івана Ткачука з Української Православної Церкви в Америці та Канаді, недавно відвідали канцелярію Греко-Православної Архидієцезії яка знаходиться в Мангаттені, щоби в імені комітету запросити Владику Яковоса на бенкет. Українська делеґація зустрілася з Владикою Яковосом та Владикою Ісаєю, канцлером архидієцезії.

В короткій розмові з представниками українського духовного та громадського світу Владика Яковос сказав, що він радо візьме участь в цьому ювілейному святі. Владика Яковос також підкреслив, що він захоплений рішучістю українських християнських спільноти відзначити Тисячоліття Хрищення України, як власне релігійно-національне свято. На пам'ятку відвідин, Владика Всеволод подарував Владиці Яковосові дерев'яного хреста, вирізьбленого в гуцульському стилі.

Святочний бенкет почнеться о год. 4-ій по полудні у готелі Валдорф-Асторії 49-та вулиця і Парк авеню.

Р. Рудницький концертуватиме в Британії

Янгставн, Огайо. — Піяніст Роман Рудницький матиме турне в Великій Британії від 4-го до 14-го листопада ц.р. Він там матиме п'ять концертів — у Веллінгтоні, Йовілі, Болтоні, Скарбро і Пенгрині.

Р. Рудницький закінчив 20-го вересня своє третє турне в Новій Зеляндії де впродовж п'ятох тижнів дав 11 концертів. При кінці червня і на початку липня він мав виступи в Центральній Америці — в Ель Сальвадорі, Гватемалі і Нікараґуа. Також він мав два виступи з Державною симфонічною оркестрою Ель Сальвадору як соліст в третьому фортепіяновому концерті Рахманінова.

На початку грудня Р. Рудницький буде в Мехіко де виступить як соліст з симфонічною оркестрою Естрадо де Мехіко у місті Толюка, граючи п'ятий фортепіяновий концерт Бетговена.

ПОЛІТБЮРО СТУРБОВАНЕ ДИСЦИПЛІНОЮ В АРМІЇ

Москва. — На черговому засіданні Політбюра ЦК КПСС, що відбулося минулого четверга, міністерству оборони було в різкій формі вказано на „необхідність прийняття надзвичайних заходів у справі зміцнення військової дисципліни" у зв'язку з частими випадками „порушення утавних відносин в армії".

На думку московського кореспондента агентства Франс Пресс, справа мається настільки погано, що Політбюро було змушене публічно визнати свою „серйозну стурбованість" станом дисципліни серед совєтських вояків і старшин.

Міністер оборони СССР маршал Дмітрий Язов у статті, опублікованій у західньонімецькій газеті „Вельт" також визнає ряд недоліків в „ідеологічному керівництві збройними силами".

Критикуючи керівництво совєтською армією, Політбюро як приклад вказало на розповсюджену практику грубих знущань вояків-„ветеранів" над новобранцями У багатьох випадках до знущань над молодим поповненням приєднуються і старшини.

Минулого місяця газета „Правда" надрукувала матеріял про нелюдське ставлення до своїх підлеглих якогось полковника совєтського „обмеженого контингенту" в Афганістані, якому прийшло до голови влаштувати огляд своїм воякам під гарячим промінням південного сонця. Полковник спізнився на огляд, протримавши вояків на сонці дві години, а після прибуття зразу накинувся на них з лайкою.

Згідно з даними, що є на Заході, коло 60 відсотків совєтських військовослужбовців, що попали у дисциплінарні батальйони, були вислані туди за знущання над іншими вояками.

У постанові Політбюра вказується на „панування формалізму" в совєтській армії. Багато новобранців не знає російської мови. Старшини перевантажені канцелярською працею. В рядах збройних сил на всіх рівнях процвітає алкоголізм.

„Перші стежі" зустрінуться на Союзівці

Союзівка. — Тут у просторих приміщеннях УНС відбудеться в днях 29-го і 30-го жовтня ц.р. 40-ва рада пластового племени „Перші стежі" (2-ий курінь УСП-ок і 17-ий курінь УПС) та святкування 40-річчя заснування і діяльности племени. В програмі: ділові наради, виставки, святкова вечеря та урочиста ювілейна пластова ватра.

До участи запрошується „Стежинок" та членок Стеж „Прияту з родинами, як теж усіх пластових подруг і друзів, зокрема тих, що 40 років тому клали основи організаційних форм Пласту на еміґрації та відзначають свої курінні 40-річчя.

Приміщення слід замовляти в управи Союзівки, телефонуючи на число (914) 626-5641.

Православна громада в Пармі готується до святкувань

Парма, Огайо. — Український православний собор св. Володимира розпочне тут святкування Тисячоліття Хрищення України в суботу, 12-го листопада ц.р. сповіддю в церкві о год. 5-ій і Великою Вечірньою о год. 6-ій. В 7-ій год. відбудеться великий концерт в парафіяльному центрі. Виступлять ансамбль „Троянда" з Торонто, танцювальний ансамбль „Каштан" і катедральний хор.

В неділю, 13-го листопада, о год. 9-ій вранці буде відправлена Архиєрейська Свята Літургія. Служитимуть Блаженніший Митрополит Мстислав, Архиєпископ Константин і Єпископ Антоній при співучасті священиків собору св. Володимира і прибуждих священиків. Після Літургії відбудеться посвячення мозаїки, яка зображує хрищення України, надворі, на сходах собору.

В год. 1-ій відбудеться бенкет в парафіяльному центрі. Квитки на концерт і бенкет коштують 30 дол. для дорослих і 10 дол. для дітей у віці між 6-им і 18-им роком життя. Квитки на концерт — 7 дол. По квитки слід звертатися на такі числа телефону: (216) 885-1509 або 886-1528 до 27-го жовтня.

СССР підтримує М. Дукакіса на президента ЗСА

Москва. — Совєтська газета „Ізвєстія", порушуючи усякі норми невмішування у внутрішні справи іншої держави, особливо під час ведення інтенсивної перед виборчої кампанії кандидатами претендентами на президента З'єднаних Стейтів Америки, помістила у числі 261 свої міркування про віцепрезидента Джорджа Буша, республіканця, і губернатора стейту Массачусетс Майкла Дукакіса, демократа, базовані на численних нібито опитах, що їх переводять дослідчі інститути чи засоби масової інформації, наприклад, „Ню Йорк Таймс" і Сі-Бі-Ес Нюз та інші.

Ці показники, — пише на вступі газета „Ізвєстія", орган Верховної Ради СССР, — показують, що шанси Дж. Буша і М. Дукакіса приблизно рівні. „Тому участь голосуючих в одну чи другу сторону може вирішити долю кандидатів і тим самим відіграти рішаючу ролю у президентських виборах".

Дж. Буш, на думку згаданої газети, спирається на досить вдалу політику президента Рональда Регена на протязі вісьмох років, яка багатьма американцями вважається основною справою. Це в першу чергу стосується економіки. З'єднані Стейти Америки переживають тепер найдовший у XX столітті період економічного росту. Збільшились заробітні платні американця середньої кляси; іде перебудова економічної структури, при стосованої до нової доби її технології; інфляції і безробіття втрагили свою дестабілізаційну гостроту. Коли Р. Реґен прийшов до Білого Дому інфляція становила 13,5 відсотка — сьогоднішня стопа становить 4,5 відсотка; число безробітних зменшилось і становить сьогодні 5,6 відсотка. В кожному відношенні в користь республіканського кандидата працює президент Р. Реґен, найбільш популярний президент ЗСА після Ф. Рузвелта. Вкінці головну ролю грають також фінансові спроможності. Очевидно, є багато недотягнень, скорочених соціяльних програм, зріст внутрішнього задовження, незадоволення бідної верстви. Всі ці недотягнення і слабості може зручно використовувати кандидат Демократичної партії М. Дукакіс.

Дж. Буш спирається на авторитет Р. Реґена, М. Дукакіс на бідних, неґритян еспаномовних американців, незадоволених політикою республіканців, що „противляться воєнщині Р. Реґена і ім все менше й менше подобаються підпорядкування оборонної, внутрішньої і зовнішньої політики Пентагонові, інтересам воєнної промисловости. Їм хочеться, щоб нитка, на котрій продовжує висіти марево нуклеарної війни, меч Дамокля, грубшала і міцніла".

„Ізвєстія" в цьому місці, виявляючи свої справжні наміри, говорить про загрозу стратегічної оборонної ініціятиви Р. Реґена, яку підтримує Дж. Буш, про „мирний світ" без нуклеарного зброї, хоч цієї зброї є значно більше в СССР, як в ЗСА, про більш реальну політичну платформу М. Дукакіса, яка відповідає потребам сучасности і великої частини американського народу, про дефіцит у державному бюджеті. Щоб підтримати свої „про" цифрами даними „Ізвєстія" пише що „республіканці за позичок купили 'рай на землі', збільшивши дефіцит до 2,5 трильйона долярів". Сьогодні федеральний (внутрішній) довг становить половину валового національного продукту у висліді чого мусить наступити економічне неґативне потрясення. Зростає також напруга між багатим і бідним населенням ЗСА. Совєтська газета в колонці „М. Дукакіс" подала багато іншої статистики, яка мала б свідчити про скорий занепад Америки, і слабенке господарювання республіканської адміністрації. „І тут, — каже А. Бовін, політичний аналітик газети, — шанса М. Дукакіса, „який не позбавлений інтелектуальности, щоб бачитиці вади", — закінчує теплими словами свою згадку совєтська газета, яка, як виглядає з тенденційної нотатки, волів б вітати у Білому Домі М. Дукакіса, замість дотеперішнього віцепрезидента Дж. Буша.

ПИШУТЬ ПРО ВІДРОДЖЕННЯ НАЦІОНАЛІЗМУ В СССР

Ню Йорк. — Нюйоркський щоденник „Дейлі Нюз" у числі з 18-го жовтня ц.р., помістив довшу редакційну статтю на тему відродження націоналістичних рухів в багатьох совєтських республіках, діяльність яких не тільки турбує кремлівських керівників, включно з теперішним генеральним секретарем ЦК КПСС і головою Президії Верховної Ради СССР Михайлом Горбачовим. Крім того, — пише газета, — націоналістичні рухи і діяльність правозахисників у Прибалтиці, Вірменії, Азербайджані, Грузії Україні, перешкоджають переведенню в життя горбачовської програми гласности, перебудови і поліпшення життєвого рівня для населення у запланованій формі, бо поодинокі республіки вже не задовільняються сьогодні половинчастими свободами, але домагаються ширшої автономії, як, наприклад, в Естонії і Латвії, які взагалі воліли б вийти зі складу СССР, але в атмосфері шовіністичного тиску Москви, вони максимально хочуть використати новий курс КПСС.

Не інакше мається справа з Україною, яка давно мріє вирватись з-під контролі комуно-московського імперіялізму і поневолення. Про волю мріють також вірмени, грузини, естонці, лотиші, литовці, азербайджанці, навіть татари. Клопоти для центрального уряду в Москві становлять також міжетнічні непорозуміння у республіках, економічне відставання СССР від решти країн світу, недостача продуктів першої потреби, зокрема харчів і одягу, вимога республіканських офіційних діячів, зокрема літераторів, повернутися до ніби-то „ленінської національностевої політики", закінчити процес русифікації, надати національним мовам державного права, децентралізувати економічний сектор, надаючи більше прав республікам, які, навіть згідно із совєтською конституцією, мають право користуватися своєю рідною мовою, культурою, традиціями тощо. Естонія і Латвія вимагають також власних грошей, власної армії, передвоєнного національного прапора, повної контролі над шкільництвом і вихованням молоді, еміґраційної політики, звільнення релігійних громад з-під контролі держави, звільнення усіх політичних в'язнів, які перебувають в тюрмах, концтаборах, психіятричних заведеннях КҐБ поза межами республік.

Такі переміни можливі покищо тільки за згодою Політбюра, Центрального Комітету КПСС й інших імперських відомств, які, як у випадку Вірменії і Азербайджану, реагують дуже гостро, щоб не допустити до розпаду імперії. Мабуть з таких самих міркувань Москва толерує і не „рухає" гавляйтера України Володимира Щербицького, відомого русифікатора і прихильника „твердої руки", одним словом сталініста в повному розумінні цього слова.

М. Горбачов має тепер більше влади, як мали перед ним інші совєтські керівники. Але чим більше він звільняє віжки, щоб спонукати свої громади до виміни думок, тим сильніше чути голоси прихильників східньоєвропейських національностей, бо вони знаходять для себе широке поле для діяльности, — пише згадана газета.

Західні країни дають кредити СССР

Лондон. — Деякі фінансові установи Великобританії, Західної Німеччини та Італії погодилися надати Совєтському Союзові значні кредити на вигідних умовах. Тепер якраз ведуть ся переговори між совєтами і найбільшими банками Англії з приводу кредитів для розвитку совєтської економіки від одного до півтора більйонів фунтів стерлінгів. В пошуках кредитів Москва звертається й до таких країн, як Арґентина, Мехіко, Єгипет, Савдійська Арабія, Японія, Індонезія. На цьому тижні президент Бразилії Жозе Сарнея відвідає СССР. Також в жовтні ц.р. Москву вже відвідали три лідери країн Західної Европи: канцлер Австрії Франц Курт Враницький, прем'єр-міністер Італії Чіріяко де Міта та канцлер Західної Німеччини Гельмут Коль. В листопаді планується поїздка в Москву президента Франції Франсуа Міттерана.

В Римі на днях було оголошено офіційно про надання Совєтському Союзові кредиту на суму 766 міл. дол. В жовтні ц.р. вже раніше повідомлялося, що західньо-німецькі банки нададуть совєтам кредити на три більйони марок.

Все це свідчить, що Кремль докладає багато зусиль для отримання великих кредитів, так необхідних для модернізації совєтської економіки.

БИЙТЕ УКРАЇНСЬКИХ ПОЕТІВ, ЩОБ І АМЕРИКАНЦІ ХОТІЛИ МИРУ!

Джерзі Сити, Н. Дж. (ПСУГС). — Ніхто із жителів морської столиці України не приніс такого гасла на американсько-совєтський мітинґ миру, що розпочався 20-го серпня в год. 8-ій на Потьомкінській площі. Та й заокеанські пацифісти, учасники американсько-совєтського походу за мир по містах і селах України, які прилетіли до Одеси напередодні, ні ракетних, ні кулачних бійок і не схвалювали, і не пропаґували. Те, що сталося, на совісті „отців міста" — старої ґвардії брежнєвської закваски.

За давньою імперською традицією будування потьомкінських сіл на шляху можновладців і довірливих чужоземців підготова до зустрічі американців почалася завчасно і ґрунтовно. Вже о 4-ій годині дня на площу привезли купку людей у національному вбранні. О 6-ій годині почав там походжати якийсь актор у козацьких шароварах і вишиванці, вигладом своїм промовляючи: „Дивіться американці, у нашій Одесі ще й українець знайшовся!" Школярі чекали заморських гостей з американськими і совєтськими прапорами, площу вкрили транспарантики з написами „Мир! Мама! Счастье!" А великі білі прапори з голубом миру щільним кільцем оточили чимале дерев'яне підвищення з мікрофонами. Усе було як у цивілізованих людей.

Мітинґ розпочався взаємними поздоровленнями, промовами про мир і дружбу. Та раптом неподалік від підвищення виринуло гасло англійською мовою: „Ми теж за мир, тільки без колючого дроту!" Його тримали молоді хлопці — правозахисний активіст Олег Нестеров та художник Олександер Верниківський, які вже декілька років добиваються дозволу на еміґрацію. На хлопцях були ще й стрічки з англійськими написами: „Я не бажаю жити в комуністичній країні" (у Нестерова) і „Я хочу жити у вільній країні" (у Верниківського). Осоловілі від офіційщини американці відразу ж пожвавішали, почали фотографувати хлопців і аплодувати їм. Аплодували й „отці міста", що крім „другої рідної" інших мов не тямлять (чаcом навіть „первої").

Та як тільки хлопці розвернули гасло зворотнім боком, де стояло по-російськи: „Свобода эмиграции — гарантия внутренней свободы!" — каґебісти і міліція кинулися гасло видирати. Начальник управління внутрішніх справ Котляров вивів небачену винахідливість: як кінь хвицав ногами Верниківського і водночас, ласкаво посміхаючись, плескав руками по плечах американців, які взялися захищати відчайдушних хлопців.

Та ось на ясному спочатку мітинґовому небі з'явилась ще одна хмарка — декілька жидів-рефюзників із написами на грудях: „Відпустіть нас на волю!, „Не бажаю жити в рабській країні" тощо. Почалася шарпанина: сценарій мітинґу безнадійно провалювався.

А тут ще й надійшов на своє лихо поет Василь Півень. „Навіщо б'єте людей?" — голосно дивувався. — Якщо їм погано в СССР жити, то нехай собі їдуть. Може хтось із них бездомному поетові квартиру залишить, бо влада мене на вулицю викинула". „Ми тобі зараз дамо квартиру! — підскочив до нього Котляров. — У машину його ! Люди заради миру зібралися, а він, бачте, за квартирою прийшов!" І Півня потягли в машину. Американці й демонстранти спробували захистити бездомного поета. Їм на допомогу прийшли члени одеського Демократичного союзу сприяння перебудові. Але сили були нерівні.

У машині дорогою в Жовтневий райвідділ міліції здоровані в цивільному били Півня, хто чим міг і куди хотів. Били по голові, по нирках, по печінці і прицьому примовляли: „Вот

(Закінчення на стор. 4)

ПОСВЯТЯТЬ ПАМ'ЯТНИК ГЕН. П. ГРИГОРЕНКА

Ню Йорк. — Комітет для спорудження пам'ятника ген. Петрові Григоренкові повідомляє, що посвячення пам'ятника на могилі св. п. ген. П. Григоренка на українському православному цвинтарі св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж. відбудеться в суботу, 22-го жовтня в год. 12-ій полудня.

МАСКАРАДА В НЮАРКУ

Нюарк, Н. Дж. — Заходом Кружка Матерей при українській католицькій школі св. Івана Хрестителя тут відбудеться маскарада і забава для дітей в неділю, 30-го жовтня ц.р., о год. 3-ій по полудні в шкільній гімнастичній залі, 762 Сенфорд аве.

В програмі маскаради заплановано розповідь казки, ігри з нагородами, забави, парад в строях, буфет.

У СВІТІ

УРЯД АЛБАНІЇ ОБВИНУВАТИВ комуністів Сербії, а зокрема Слободана Мілосєвіча, що вони дискримінують югославських громадян албанського походження. Албанія також обвинуватила центральний югославський уряд в апартеїді. Обвинувачення було опубліковане майже в усіх газетах Албанії. Албанці закидають сербам, що вони несли плякати під час демонстрацій з написом: „Вперед, Слободан! Якщо буде потрібно до Тірани!" Тірана, як відомо, столиця Албанії. Белградська газета „Політика" помістила фото демонстранта з таким написом на першій сторінці газети. Така тактика без сумніву свідчить про ненависть югославів до Албанії, — кажуть албанські офіційні речники.

ВИСТУПАЮЧИ НА ПРЕСОВІЙ конференції, міністер закордонних справ Ізраїля Шімон Перез і міністер оборони Іцак Рабін запропонували, що у випадку перемоги їхньої Лейбористської партії у листопадових парляментарних виборах, вони постараються перевести на окупованих землях, західньому березі ріки Йордан і смузі Гази, вільні вибори. Палестинці, які живуть на тих землях будуть мати змогу вибрати своїх делеґатів, які спільно з делеґатами Йорданії братимуть участь у міжнародній конференції для справи вреґулювання проблем на Близькому Сході і шукання абсолютного замирення між Ізраїлем і арабськими державами. Перез і Рабін підкреслили, що до виборів будуть допущені усі палестинці, без огляду на їхні політичні переконання. Вони однак заявили, що передумовою таких виборів є цілковите припинення антиізраїльських виступів арабів. Очевидно, політичний бльок Лікуд Іцака Шаміра категорично засудив пропозиції речників Лейбористської партії.

СОВЄТСЬКЕ АҐЕНТСТВО ТАСС повідомило про пожежу на пасажирському кораблі СССР „Шота Руставелі", який перебував в Середземному морі. Пожежу вдалося погасити силами обслуги корабля. На покладі корабля знаходилось кількасот французьких туристів, але ніхто не потерпів від вогню. Корабель після випадку причалив до порту в мальтійської столиці Ля Валетта. Кореспонденти пригадують, що це вже третій випадок пожежі на совєтському пасажирському кораблі в цьому році. 18-го травня пожежа вибухнула на корбалі „Приамур'є", який стояв заякорений в японському порті Осака. В цьому випадку загинуло 11 пасажирів, а 26 були поранені.

В АМЕРИЦІ

ДВОХ АМЕРИКАНЦІВ І ОДНОГО англійця нагороджене Нобелівською нагородою з ділянки медицини за „важливі принципи в ділянці обробки ліків та лікування ними", — заявили речники Нобелівського комітету у понеділок, 17-го жовтня ц.р., в столиці Швеції Стокгольмі. Американці — це 70-літня Ґертруд Елійон і 83-літній Джордж Гічінґс, які від 1945 року працювали разом над винаходами нових ліків. Англійський дослідник — це Джеймс Блейк.

У ВАШІНҐТОНІ В ПОНЕДІЛОК, 17-го жовтня ц.р., Америка і Філіппіни підписали договір, в якому говорить ся про те, що Філіппіни отримають від ЗСА 962 міл. дол. військової та економічної допомоги в 1990 і 1991 роках в заміну за продовження діяльности американських військових баз на Філіппінах. Договір підписали у Вашінґтоні державний секретар ЗСА Джордж Шулц і міністер закордонних справ Філіппін Рауль Манґляпус.

В НЕДІЛЮ, 16-ГО ЖОВТНЯ Ц.Р. в портовому містечку Ню Лондон, Конн., відсвятковано 100-ліття з дня народження Юджина О'Нілла, визначного американського драматурґа. Замітним це святкування тому, що з цієї нагоди відслонено пам'ятник-статую з бронзи, на якій драматург зображений малим хлопчиком, бо якраз в такому віці він приїздив на літні вакації до цього містечка. Статуя проєкту і роботи скульптора Нормана Леґассі з недалекого містечка Олд Лайм. Біля 500 осіб були присутні на відслоненні цього пам'ятника між ними губернатор стейту Вілліям О'Нілл і Джордж Вайт, президент театрального центру ім. Юджина О'Нілла у Вотерфорді, Конн.

З ОГЛЯДУ НА ЗБЛИЖЕННЯ виборів, обидві партії стараються винаходити різного роду компромітуючі потягнення своїх противників. Цим разом на сторінки преси і телевізійні екрани попала сенсаційна новина про те, що Ненсі Реґен, дружина Президента, випозичала свій одяг в славних домах мод і про це не звітувала. Найважливішим у цій афері є те, що вона ще у 1982 році обіцяла цього більше не робити, але не дотримала своєї обіцянки.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street. Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year* — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Рятунок економіки СССР — у руках Заходу

Совєтсько-американські контакти покищо заморожені, бо Москва вичікує висліду американських президентських виборів. Як уже згадувано на цьому місці, совєтська преса неприховано висловлюється за губернатором стейту Массачусетс і кремлівська верхівка не виключає його перемоги. Це значно облегшило б Москві ситуацію, бо не треба було б боротися проти оборонних плянів Америки — сам новий американський президент пішов би по лінії значного скорочення фондів на оборону ЗСА, на скасування пляну винайдення оборонної протилетунської ракети і легше було би говорити про затіснення відносин між ЗСА і СССР. І цей теперішній застій у совєтсько-американських контактах державна верхівка Москви використовує для посилення зв'язків із европейським Заходом та навіть із деякими середньо-західніми країнами, як Єгипет і Савдійська Арабія.

У цьому місяці вже відвідали Москву або мають в найближчих днях відвідати канцлер Австрії Франц Враніцький, новий прем'єр Італії Чіріяко де Міто і канцлер Західньої Німеччини Гельмут Коль та на листопад заповівся з візитою у Москві президент Франції Франсуа Міттеран. Ціллю звороту СССР у сторону Заходу є дістати нові кредити, дістати від Заходу західні технічні винаходи, в першу чергу комп'ютори, перевести розмови й довести до домовлення щодо товарообміну та покращання культурних зв'язків. Кремлівські володарі прийшли до переконання, що холодна війна між Заходом та його близькосхідніми союзниками — вбивча для совєтської економіки і що треба визнати та старатися наладнати „приязні" взаємини навіть з такою організацією, як Европейська економічна спільнота, що її дотепер совєтська преса таврувала, як „прибудівку НАТО", на послугах ворожої Америки. Коли за Ґорбачова перестали вважати Америку „ворогом число 1" — то й послідовно прийшла ревізія становищ супроти НАТО і його членів. За твердженням московського кореспондента „Ню Йорк Таймсу" Філіпа Тавбмана („Ню Йорк Таймс" з 16-го жовтня ц.р.) Москва плянує відтягнути з сателітських країн середущої Европи (Чехо-Словаччина і Східня Німеччина) частину свого війська на знак своєї доброї волі".

Це диковинний парадокс, що західній вільний світ рятує Совєтський Союз від економічного банкрутства, за яким прийшов би розвал совєтської імперії. Але Захід лякається хаосу на Сході Европи і свідомий, що економічний бойкот СССР є подекуди обосічний. Коли совєтські війська вмаршували до Афганістану, то тодішній американський президент Джиммі Картер проголосив заборону продажу збіжжя і зерна Совєтському Союзові. Роналд Реґен скасував ту заборону, ствердивши, що вона менше шкодить совєтам, які з допомогою від посередників дістануть те саме збіжжя, як власним фармерам, які тратять ринок збуту. Деякі західньоевропейські країни сподіваються, що може вдасться їм використати сучасну економічну скруту СССР для політичних осягів. Західня Німеччина прагне здобути від Москви наказ Східній Німеччині — скасувати внутрішньо-берлінський „мур ганьби", ба навіть не виключає, що Москва, опинившись над берегом економічної катастрофи — за ціну рятунку від Заходу дозволить на з'єднання обох частин Німеччини, що рівнялось би у практиці скасуванням німецького комунізму.

Західньоевропейські державні мужі — це не наївні діти і вони знають вже правдиву суть імперії та розуміють, що єдиним потенціяльним аґресором є совєтська імперія із своїм велетенським збройним арсеналом та суходільними змоторизованими військами, які кількакратно перевищують збройні сили НАТО. Але вони не відмовляються рятувати СССР за ціну власних користей, коли й у різних західніх країнах є економічні турботи, як державний і торговельний дефіцити — найгірші в самій Америці. Найбагатшими країнами світу тепер стали розторощені у Другій світовій війні Західня Німеччина і Японія — завдяки організаційному хистові і подивугідній роботящості тамошніх народів та й завдяки допомозі від Америки.

Тепер ми є свідками історичного розвитку подій в самому Совєтському Союзі та преважливих перемін у різних країнах світу включно з захитанням звеличниками теократизму в Ірані, який теж намагається вийти з політичної й економічної ізоляції. Це цікавий хід подій, який посередньо торкається України, і тому ми повинні за ними стежити.

Микола Руденко

ТАЙВАНІЗАЦІЯ ПРИБАЛТИКИ І СЛІДИ ВУЖА НА ПІСКУ

I.

Мабуть, ми б не помилились, якби цю нашу статтю започаткували такою формулою: народи визволяються тоді, коли деспотичний уряд починає усвідомлювати свою слабкість...

А проте ще зарано говорити про визволення — кований чобіт Москви твердо стоїть на землях Східньої Европи. Принаймні нам здається, що твердо. Через те люб'язність і доброта, котрі почали з'являтися на обличчях кремлівських оліґархів, сприймаються нами, як ознаки несподіваної культури, цивілізованости; зрештою, як особисті якості людей, що прийшли до влади — і ми вже адресуємо наші добрі почуття цим людям. Особливо багато позитивних емоцій із країн Заходу спрямовується нині на особу Ґорбачова — його добрим якостям приписується те, що взагалі від людських якостей не залежить. Ось чому ми не маємо права проминути нагоду, котра допомагає побачити події в їхньому справжньому освітленні.

Навіть той, хто не вельми стежить за політичними подіями, не міг не помітити такої аномалії у совєтській імперії: партійна верхівка прибалтійських республік не лише не боронить своїм народам досхочу мітинґувати, а навпаки — сама приєднується до стотисячних мітинґів, вітає їх всіляко, надає сторінки своїх партійних газет для буржуазно-націоналістичної пропаґанди. Що діється? Як це пояснити?

Не будемо простаками — пояснювати це можна чим завгодно, але не тим, що керівники прибалтійських компартій, буцім то змовившись між собою, виявили непослух стосовно Москви. Деякі наївні люди навіть запитують: чому Щербицький діє цілком протилежно, — українець він чи не українець? Може, він не козацького роду, а походить з якихось там вихристів? Ні, панове, — справа зовсім не в цьому. Треба нам знати: покищо такі спектаклі без московської режисури неможливі. Тут, мабуть, доводиться шукати інших пояснень. Але ж яких саме?..

Нещодавно ситуація трохи прояснилася. На Заході стало відомо про поїздку найповажнішого ґорбачовського радника Олександра Яковлєва по республіках Прибалтики. („Новое русское слово"; ч. 27.842 за 4-го жовтня 1988 року). Він не лише зустрічався з керівною елітою Прибалтики, а й виступав перед численними авдиторіями, відповідав на запитання — часом навіть не вельми гречні. Кажуть, він наговорив стільки, що вистачило б на десятки газетних сторінок. Жодна із його промов не друкувалася в московській пресі, зате прибалтійські газети їх подавали щедро. Аналіза цих промов привела декого із західніх оглядачів до висновку: Москва не випадково послаблює віжки в Прибалтиці — десь там, у ґорбачовських кулюарах, обмірковуються пляни її фінляндизації, або навіть тайванізації.

Звичайно, ці висновки належить сприймати критично. Та якось же слід пояснити, чому навіть радикальна організація, як, скажімо, Народний Фронт Естонії, не лише не зустрічає державного осуду, а скорше можна казати про його підтримку органами влади. Ось ці недвозначні ознаки підтримки: 1) для його першого з'їзду в Таллінї був наданий міський Палац культури ім. Леніна, в якому вільно вмістилися всі три тисячі делеґатів; 2) друковані органи республіки широко використовувалися для пропаґанди сепаратистських ідей Народного Фронту; майже всі керівники республіки, починаючи з першого секретаря КПЕ Вайно Вяляса, вітали політичну ініціятиву Народного Фронту і закликали висувати своїх кандидатів на вибори до органів влади.

Тепер розглянемо, які завдання ставить у своїй програмі ця леґалізована владою доволі масова організація. Ось лишень стислий перелік цих програмних завдань: 1) вимога до Москви офіційно визнати, що Сталін силоміць прилучив Естонію до СССР, не поцікавившись, — як сказано в програмі, — думкою більшости естонців; 2) замість двох офіційних мов залишити одну — естонську; 3) обмежити в'їзд в республіку росіян та представників інших національностей; 4) вести власну валюту, котра на відміну від совєтського карбованця буде вільно конвертуватися; 5) вільно розпускати колгоспи і роздавати землю в індивідуальне користування; 6) продавати колективам і приватним особам ліцензії на володіння промисловими підприємствами; 7) створити республіканські збройні сили; 8) виявити й засудити як злочинців проти людства всіх, хто брав участь у карних органах сталінських часів...

Перелік неповний, але достатній, щоб зробити висновок: це вже доволі близько до вимог цілковитого відокремлення. Як же зрозуміти оте владоможне припрошування: сміливіше, панове сепаратисти, — ми вас підтримаємо!? Від кого ми це чуємо? Від московських вірнопідданих слуг! Просто фантасмагорія, в яку неможливо повірити. А проте все це відбувається наяву. В чому ж тут справа?

Продовження буде.

Євген Сверстюк

„Історія зберігає лише іскри..."

(Виступ під час обговорення в Спілці Письменників України літературної дискусії 20-их років)

З виступу попереднього оратора (виступав член спілки Лановий, невдоволений з теперішніх публікацій, у яких бракує партійности, і зі скаргами на те, що його не друкують) — отже, з виступу попереднього оратора, здається, маємо уявлення також і про опонентів Миколи Хвильового і Миколи Зерова. Залишилося зупинитися на постатях людей, що відважно виступили з маніфестом українського відродження.

Хтось тут сьогодні дивувався, чому було стільки запалу в тій дискусій. Виступали хоробрі проти малокультурних і малообдарованих літераторів, заброньованих червоними фразами, виступали на захист історичного поля битви, на захист української культури. Стояло велике питання: бути, чи не бути. Бо якщо нам не випростатись і не стати на ноги тепер, коли революція розкувала сили віками гнобленого українського народу, тепер, коли проголошено Українську Совєтську Республіку, то коли ж стати?

Здається, так само гаряче колись виступав молодий Гоголь з критичними статтями в „Современнике", щоб утвердити нові начала справжньої літератури — і теж наразився на лютий опір. Хвильовий і Зеров вступили у велику гру, поставили на карту все.

Чи була це дискусія? Це була розмова з різних поверхів, і на низькому не дуже розуміли, що говорять олімпійці. Передусім там, наверху, інший вітер, звідти видно нашу естафету, наш розбрід і чути голос обов'язку перед предками та перед нащадками.

Для просвітян досить епігонства. На їхньому рівні цілком достатньо знайомства з російською літературою. Хвильовий бачить на Україні інші, складніші проблеми, ніж у пореволюційній Росії. Провінційне наслідування російської літератури відводить вбік від розуміння своїх власних живих проблем. До того ж, хронічне відставання Росії від Европи на кілька десятиліть уже ввійшло в притчу. Отже, плестися в хвості російської літератури — не значить іти вперед.

Зрештою, Україна має свої давні зв'язки з Европою. Вона не користувалася тим вікном в Европу, яке прорубав не для нас цар Петро. Крім того, велика частка України в 20-ті роки знаходилася власне в самій Европі. У самому Львові виходило більше українських журналів і газет, ніж у Києві й Харкові. Літературні таланти Західньої України далеко не вичерпувались іменами Василя Стефаника і Ольги Кобилянської. Культурні сили були там великі в різних, навіть повітових містах.

Куди ж повинен поглядати Харків і Київ, якщо вони почувають себе живою Україною, а не етнографічною Малоросією? Ось звідки гасло Хвильового „Геть від Москви!" і орієнтація на культурну Европу. Живлення з власних джерел і орієнтація на естетичні цінності Европи. Бо мистецтво починає вирізнятись і жити лише на вершинах. Треба триматись вершин, а не чужого хвоста. Так само, як у спорті, треба орієнтуватись на досягнуті рекорди.

Признаюсь, мене гнітить, коли зараз у виступах відважно плюють на обплюваного позавчорашнього кумира. Цей етап давно позаду. Пора поглянути в себе і знайти того кумира в самому собі. Треба зрозуміти, що ліниво і боязко йдемо в прокладеній борозні, що живемо інертним життям провінції, що навіть гарячу дискусію за право жити умірковано жуємо і байдуже розмірковуємо, хто мав рацію. Дух сталінізму — це нині наш пригаслий дух.

Звичайно, треба перевидати матеріяли дискусії. Але сумніваюся, чи в кінці XX віку хтось матиме час на читання просвітян. Читатимуть Зерова й Хвильового. Історія зберігає лише іскри і заповіт. Максималізм в етиці, максималізм духовний, максималізм естетичний — це те, що заповіли нам великі, сходячи з кону. І високі мотиви етичного ідеалізму, бо тільки там починається справжнє.

Ф. Лукіянович

ОГЛЯД ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГРИЩ

XXIV Олімпійські Ігрища від 17-го вересня до 2-го жовтня вже за нами. Чи справді вони відзначились чимось особливим?

Безперечно, що так, бо це тільки четверті, що відбулися поза Европою, перші знормалізовані після бойкотованих у Москві та Лос Анджелесі, а також і тому, що в Сеулі трапилося ряд небуденних подій. Як голова Міжнародного Олімпійського Комітету (МОК) Хуан А. Самаранч проголосив закриття ігрищ та полум'я їх загашено, то із багатьох тисяч грудей видобувся вигук радости, що вони відбулись без актів саботажу чи терроризму. Бо хоч 5-го вересня, день після того, як совєтський корабель причалив із атлетами до Сеулю та голова уряду Північної Кореї заявив, що його країна ніяких злоякісних актів не зробить, то сумнів дальше залишився. Але мабуть присутність совєтських та китайських атлетів вплинув на це його рішення.

Проте загроза саботажів, що, як меч Дамокля, висіла над ігрищами, спонукала організаторів в Сеулі прийняти надзвичайні, небувалі досі, міри безпеки. Ці контролі та обмеження свободи рухів так дошкулили деяким атлетам, тренерам та суддям, що ті з них, які могли собі фінансово на це дозволити, перенеслись до готелів-мотелів, щоб оминути спартанський режим та харчування.

Так відкриття, як і закриття відбулись із особливою парадою, щоб доказати не тільки спроможність країни влаштувати не тільки такий але також показати зразки старинної культури цього народу, що в обидвох випадках безперечно увінчалось успіхом.

На новозбудованому стадіоні поємністю 70,000 глядачів, під звуки їхньої музики та інструментів пересувались молодь, жінки та чоловіки в числі приблизно 13,000, що рівнялось кількости маршуючих атлетів і делеґацій, які після корейців вмаршували на площу із своїми прапорами. Згідно з протоколом, грецькі представники очолювали колону.

Підкреслюємо вираз делеґації, бо хоч деякі країни як ЗСА, СССР, Корея, обидві Німеччини, Китай, Японія та інші країни виставили многочисленні делеґації, то інші, прямо для зазначення присутности та участи, виставили символічне представництво в числі однієї до трьох осіб.

„Мир, згода, поступ"

Під цим гаслом відбувались ігрища, а написи цього змісту у кількох мовах видніли по цілому місті — парках, вітринах, крамницях, перестанках, автобусах тощо.

Сто шістдесят делеґацій та стільки ж то і прапорів обрамовували стадіон. У новозбудованих будинках приміщено атлетів та їхніх тренерів, та окремо пресових кореспондентів і телевізійних працівників. Ігрища передавано через телевізійні радіостанції до 69-ти країн, а доїзд до стадіону та інших спортових споруд відбувався призначеними для цього автобусами.

Згідно звідомлення ОКС ігрища увінчались так організаційним, як і фінансовим успіхом, бо після покриття всіх видатків, чистий дохід мав би винести 70 мільйонів долярів.

Під спортовим оглядом, також ігрища увінчались небуденним успіхом, бо усталено 26 олімпійських та дев'ять світових рекордів, явище рідкісне. Це завдячується швидкій біжні та іншим спорудам, що були високоякісні.

З огляду на кількість дружин та невисокий рівень деяких із них, такі змагання відбувались при малій кількості глядачів, натомість на якісних змаганнях залишались зчаста тільки стоячі місця.

Перевага східнього бльоку

У кожній повоєнній Олімпіяді, країни Східнього Бльоку здобували все більше та більше медаль. Ще в ігрищах в Монтреалі, 1976 року ЗСА мали перевагу, а тепер опинились на третьому місці. Ці невеличкі країни, як Східня Німеччина, Болгарія, Румунія, Мадярщина примінили совєтську систему, а саме селекції талантів у молодих роках, висилки їх до спеціяльних шкіл, і це увінчалося успіхом.

Як доказ цього твердження, подамо порівняння між ЗСА та Східньою Німеччиною. Ось воно: простір 3,215.210 та 41,000 квадратних миль, населення 240 та 17 мільйонів, натомість золотих 36:37, срібних 31:35, бронзових 27:30 та всіх медалів 94:102! Ці цифри промовляють самі за себе.

Внизу, подаємо кількість медалів перших десятьох країн: СССР — 132, Східня Німеччина — 102, ЗСА — 94, Західня Німеччина — 40, Болгарія — 36, Корея — 33, Китай — 28, Румунія — 26, Англія — 24, Мадярщина — 23 та Франція — 16. Ці дані також промовисті.

Інше характеристичне явище, це не тільки участь, але й здобутки країн Третього світу. Так, наприклад, Кенія здобула сім, в тому п'ять золотих медалів, Марокко — три, а такі, як острови Вірджін, Коста Ріка, Пакістан, Індонезія, Сурінам — по одній.

Недозволені засоби

Із запертим віддихом чекали на перегони на 100 метрів між канадцем Бен Джансоном та Карлом Луїсом, із ЗСА. Переміг та усталив рекорд Джансон, тріюмфально оббігши з канадським прапором, стадіон. Два дні пізніше вибухла... бомба, але Джансон, „пронюхавши письмо носом", вже був у Торонто. Виявилось, що Джансон заживав стероїди, мабуть, за порадою свого лікаря д-ра Астафана. Джансона дискваліфікували, рекорд уневажнено, а медалею забрано. Канадський уряд в цій справі зарядив слідство.

(Закінчення на стор. 3)

Ігор Качуровський

П О Е Т

Не має значення: тіяра чи галера,
На раменах твоїх лахміття чи вісон,
Чи ти переступав чи пильнував закон,
І хто була вона — мадонна чи гетера.

Чепіги рільника, рушниця браконьєра,
І навіть міць берла, залитий кров'ю трон —
Не це важливо нам. Бо це міраж, химера,
А дійсність — тільки вірш і ліри чистий тон.

Хоч ти плазуєш псом до панського підніжжя
І ночі присвятив науці чорнокнижжя,
Сплітаючи діла в один гадючий сплет,

Хоч на твоїй путі отруйне зло цвістиме,
Та ми найтяжчий гріх і злочин непростимий
Тобі прощаємо, тому що ти — поет.

Ярослав Пеленський

ГЛАСНІСТЬ, ПЕРЕБУДОВА І УКРАЇНСЬКА ДІЙСНІСТЬ

Друкуємо передову статтю Ярослава Пеленського, яка появилася у журналі „Віднова", том 6/7 (1987), стор. 19—19 Ярослава Пеленський — професор історії в університеті Айова, президент Східньо-Европейського Дослідного Інституту ім. В. Липинського та головний редактор журналу „Віднова".

I

Політику гласности і перебудови, головним архітектором якої є генеральний секретар ЦК КПСС М. С. Ґорбачов, можна розглядати по-різному. Українці, звичайно, повинні розглядати її з точки зору українських національних інтересів. Отже, треба визначити, яке її місце у розвитку реформ російської імперії взагалі і російсько-українських взаємин зокрема.

Кристіян Шмідт-Гоєр, дослідник сучасної совєтської політики і біограф Ґорбачова, навіть порівнює теперішнього генерального секретаря ЦК КПСС з Петром I. Оскільки запроєктована Ґорбачовим перебудова, яка передусім є спробою перебороти кризу совєтської імперської системи, досі не увінчалася істотним успіхом, годі завчасно вважати Ґорбачова реформатором маштабу Петра I чи Катерини II, або російських бюрократів, які запроваджували великі реформи 1860 і 1870 років, чи навіть Петра Столипіна. Єдине, в чому сьогоднішня перебудова схожа на попередні реформи, це спосіб її здійснення — шляхом так званої бюрократичної „революції згори". Звичайно мета кожної бюрократичної „революції згори" — після певного періоду вільнодумства, інтелектуального лібералізму чи гласности — здисциплінувати суспільство і впорядкувати державний апарат, застосовуючи ригористичну адміністративну методу, до того ж на засаді механічного принципу. Такий самий підхід застосовується і до народного господарства в системі командної економіки.

Реформи шляхом „революції згори" здебільшого не були корисними для України як для окремої одиниці чи держави „похідного" типу. Такі реформи звичайно призводили до збідніння розвинених форм її економічного життя, втрати її громадських та політичних прав, елімінації її інституції та ліквідації її автономних державних структур. Наприкінці 1987 року можна твердити, що політика гласности і перебудови М. С. Ґорбачова у відношенні до України є, по суті, загальноімперська, централістична і бюрократична, не кажучи вже про символічне гуманітарне ставлення, яке подекуди гірше, ніж те, як виявляли більш просвічені російські царі. Прикладом такого ставлення може послужити звільнення зі заслання Тараса Шевченка на початку панування Александра II; Василь Стус, чи не найбільший український поет нашого часу, однак, не діждався звільнення з ув'язнення і 1985 року помер у концтаборі. Справжнє ставлення Ґорбачова до людських справ показала Чорнобильська катастрофа, зокрема влаштування першотравневих святкувань саме в той час, коли радіяція у Києві була максимальна. А відвідуючи принагідно Київ, Ґорбачов виявив своє політичне ставлення до України, ототожнюючи СССР з Росією.

Небезпечна ситуація для України, як і для інших неросійських республік, виникла у зв'язку з кадровою політикою, зокрема призначенням перших секретарів республіканських ЦК. У післясталінський період утвердилася практика, що першим секретарем ЦК КПУ був українець (О. І. Кириченко, М. Б Підгорний, П. Ю. Шелест, В. В. Щербицький), принаймні паспортний. За урядування Ґорбачова, виникла можливість заміни українця Щербицького неукраїнцем, можливо навіть росіянином (один із кандидатів є шеф КҐБ В. М. Чебриков). Такий прецедент уже був — заміна в Казахській ССР автохтонного казаха Д. Кунаєва росіянином Г. Колбиним. Останнім часом говориться також про кандидатуру на становище першого секретаря ЦК КПУ одного із секретарів ЦК КПСС Г. П. Разумовського. Невідомо ким за національністю він себе вважає, проте його прізвище асоціюється з подіями в історії України. Як звісно, період урядування останнього гетьмана України Кирила Розумовського (1750-1764) позначився значним культурним і політичним відродженням, однак закінчився ліквідацією Гетьманщини. Надіймося, що подібний історичний сценарій не повториться. Щоправда, годі вважати Щербицького партійним політиком, котрий обстоює справжні українські інтереси. Насамперед він поєднує типові риси совєтського номенклятурника і українського отамана, який зумів з одного боку, усунути в Україні майже всіх компетентних кандидатів на свій пост, а з іншого — організувати таку сильну „мафію" в партійному апараті України, що постійні намагання Ґорбачова усунути його з посади першого секретаря ЦК КПУ досі не увінчалися успіхом. Останнім часом Ґорбачов почав застосовувати тактику підкопування Щербицького, усуваючи деяких членів його „мафії". Проте тут ідеться не про особу Щербицького, а про принцип, за яким першим секретарем ЦК КПУ має бути українець — не тільки паспортний, а такий, що репрезентуватиме інтереси українського суспільства і українського партійного апарату.

Найбільш непокоїть, однак, те, що політика гласности і перебудови дотепер (кінець 1987 р.) не проявилася помітно в царині національної політики КПСС — найважливішої проблеми СССР. Щоправда, припинено розгорнене пропаґування концепції „злиття націй" і формування „єдиного радянського народу", проте досі не говорилося про можливість відновлення концепції розширення прав національних республік СССР, яка була висунута партією у період хрущовської „відлиги". Власне, на підставі такої концепції було можливе відновлення контрольованого українського автономізму, зокрема в період, коли першим секретарем ЦК КПУ був П. Ю. Шелест. Тоді робилися спроби не тільки поширити вживання української мови у шкільництві та наукових установах і піднести рівень української культури, української історичної науки, але й розширити внутрішні компетеції УССР, розвинути її інституції, зокрема перетворити УССР на економічно самодостатню республіку, яка відігравала б роль зразкової республіки в контексті загальносоюзної економіки.

Продовження буде.

ОСІННІЙ ФЕСТИВАЛЬ У НЮ ДЖЕРЗІ

Осінній Фестиваль етнічних груп стейту Ню Джерзі, що відбувся 10-го вересня в парку „Свободи" біля Джерзі Сіті, був ювілейним, бо десятим з черги. Там же десятки нових громадян Америки зложили присягу льояльности, там польська група виступала в обороні „Солідарности" і людських прав у своїй батьківщині, а українська громада стейту відзначила Тисячоліття Християнства в Україні. Різні національности мають свої проблеми, але й амбіції. Великі чисельно групи поволі майоризують цей етнічний конґломерат, т.зв. „мозаїку" стейту, а менші — сповільнюють свою співучасть. Мабуть, час перевірити методи етнічної ради і запобігти, щоб не замінилися на клюб „взаємної адорації" видніших груп.

Українці, а властиво українки, бо переважало жіноцтво, заманіфестували велику українську річницю Хрищення участю у фестивалі національностей і виставками. У дефіляді йшли три групи жінок, що репрезентували Український Народний Дім і Відділ СУА з Джерзі Сіті, танцювальний ансамбль молоді (при Народному Домі) та 32-ий Відділ Союзу Українок Америки з Ірвінґтону, що об'єднує членок тут вже роджених (т. зв. англомовний Відділ). Всіх було біля 40 у дефіляді національностей, але на площі було багато більше чи то між глядачами чи при праці (при виставках і харчових станках). Дефіляда йшла перед плятформою, на якій був великий гурт різних представників від стейту, міста, етнічної ради тощо. Там же відбулася традиційна вже офіційна програма з промовами. В заступстві губернатора Кейна слово і привіт від нього сказала Джейн Бурджіо, секретар стейту і приятель етнічних груп.

Українки у дефіляді під час стейтового фестивалю в Парку Свободи. Були репрезентовані три організації: Український Народний Дім, Джерзі Сіті, Союз Українок Америки, Відділ 71-ий, Джерзі Сіті, і 32-ий Відділ, Ірвінґтон.

Учасники дефіляди з 32-го Відділу СУА Анна Кальба, Тетяна Кенета, Тереза Дідик, Марійка Стрижак, Альбіна Луцишин, Галина Шпигульська.

Фестиваль, що є офіційним стейтовим фестивалем етнічних груп, відбувається під протекторатом губернатора, а спонзорує його етнічна рада Ню Джерзі і бюро для етнічних справ при департаменті стейту та відділ парків і лісу при департаменті охорони довкілля. Тож технічне оформлення фестивалю, безпека і порядок фінансовані стейтом, а завданням національних груп стейту є докласти старань, щоб гідно запрезентувати свою культуру і національну специфіку у програмі виставками та друкованими матеріялами, і не менше своєрідними харчами. Цього року головою фестивального комітету при етнічній раді був Стефан Марковський, а майстрами церемоній Андрій Кейбіда і Карль Педерсон.

Завданням української громади було включити у цю багатолюдну імпрезу цьогорічні святкування Тисячоліття християнства (дарма, що фестиваль цього року відзначував польську групу), що й гарно проведено. Дефілюючі були ідентифіковані транспарантами (сині з золотими написами), а в залізничному терміналі здалека видний був гарний транспарант Тисячоліття роботи мистця Григорія Гивеля. Також афіші Тисячоліття і недалекої наукової конференції та бенкету роботи мисткині Марійки Голінатої звертали увагу публіки мистецьким оформленням. У стейті Ню Джерзі більшість святкувань проходить під зарядом стейтового комітету Тисячоліття, який очолює проф. Іван Головінський, маючи до помочі понад 30 осіб із містечок, де проживає більша українська громада.

Окремою атракцією була історична група з київської княжої доби: князь Володимир Великий (Йосиф Бідик), княгиня Ольга (Мері Машера), княгиня Анна (Дарка Лозова), князівна (Зеня Гельбіг) і князенко (Гриць Гивель). Проєкт виконали членки 32-го Відділу СУА; мистецьким дорадником був п. Гивель, який також гарно оформив панель з тризубом. Союзянки плянують запрезентувати цю групу у вашінґтонських манифестаціях. Розвагова програма була поділена на дві частини: пополуднева мала характер фольклорний, а вечірня більш мистецький. В загальному брало участь понад 12 національних груп. Крім тих, що виступали попереднім роками — поляки, мадяри, українці, литовці, еспанці (порторіканці) і кубинці, калмики, росіяни, естонці, перуанці, греки, вірмени, корейці, ірляндці, індіяни, індійці, англійці, шотляндці, португальці, — були також мексиканці і перси (бедуїни). Пополудні танцював український молодіжний ансамбль, зорганізований при Народному Домі в Джерзі Сіті, який провадить Стефан Смотрич. Гарний виступ молодих танцюристів публіка нагородила довгими оплесками. У вечірньому концерті переважали солісти, хоч були також народні танки, але заплянований виступ українського хору не відбувся.

Історичну групу з київської княжої доби запрезентував 32-ий Відділ СУА. Великий князь Володимир (Йосиф Бідик), княгиня Ольга (Мері Машера), князівна (Зеня Гельбіг), князенко (Гриць Гивель), княгиня Анна (Дарка Лозова).

Добру пропаґандивну роботу сповняють виставки. Цим разом українські виставки складалися із чотирьох частин. Станок Українського Народного Союзу запрезентував видання „Свободи" і інші публікації та багато інформативного матеріялу (брошурки, летючки і т.д.). Чергували Андрій Воробець, Микола Бойко і Михайло Стецина із УНС. Колекцію ікон (оригінальних, репродукцій і друків) виставив о. Роман Мірчук, парох церкви свв. Петра і Павла в Джерзі Сіті. Багатий експонатами був стіл із виробами народного мистецтва, який приготовили членки Відділу Союзу Українок з Джерзі Сіті: Оля Балютенська, Галина Гаврилюк, Маруся Куцій, Віра Ковбаснюк і інші (деякі працювали при продажі харчів під зарядом Народного Дому).

Транспарант на виставці стейтового комітету Тисячоліття інформував публіку про світлі роковини нашого ювілею.

(Світлила Дора Рак).

Окрема виставка була для відзначення Тисячоліття, де були до диспозиції публіки брошури Тисячоліття та афіші: чергували та інформували публіку Євгенія Кейбіда, Євгенія Харченко і помічний при влаштуванні виставки інж. Ю. Харченко; координувала Дора Рак для стейтового комітету Тисячоліття і стейтової ради УККА. З-поза стейту була Ірина Ваньчицька з Філядельфії зі збіркою образів (і друків) своєї галерії.

Дальші проєкти стейтового комітету Тисячоліття: одномісячна виставка в публічній бібліотеці в Нюарку (найбільша в стейті), що відкрилася в суботу, 1-го жовтня. Адреса: 5 Вашінґтон Ст., Нюарк, Н. Дж. 07102; відкрита від 9-ої до 5:30 по полудні в понеділок, середу і четвер — до 9-ої веч., в суботу до 1-ої. Найважніший проєкт у стейті Ню Джерзі — це, очевидно, цілоденна наукова конференція в Ратґерс університеті, Ню Бранзвик, 15-го жовтня, забезпечена ґрентом від Н. Дж. Комітету для гуманістичних наук, який оцінив тему Тисячоліття християнства важною з аспекту гуманістичного і вартісною для громадян стейту. Хоча конференція призначена саме для інформації чужинних наукових кіл і ширшої публіки, численна участь української громади дуже побажана. В програму того ж дня входить також вечірній концерт в Ню Бранзвик, Даґлес кемпус. І врешті на закінчення святкувань відбудеться „конечний" бенкет 16 жовтня. По деяких місцевостях будуть ще влаштовані пропаґандивні виставки поки з кінцем цього року увійдемо у початок другого Тисячоліття українського християнства.

Дора Рак

Огляд олімпійських...

(Закінчення зі стор. [illegible])

Як „по маслі" в перших днях йшло болгарським змагунам у підношенні тягарів, рекорди [illegible] як сухі галузки, [illegible] нагороджувано [illegible] медалями. Але після [illegible] днів виявилось, що [illegible] успіхів спричинилися [illegible], і дійшло до цього, що [illegible] Джансоном: дискваліфікація та уневажнення осягів. Внаслідок цього болгари стягнули всю свою 12-членну дружину із підношення тягарів. Декілька днів пізніше, мадяри, які були в тому самому положенні, також стягнули свою дружину.

На списку МОК-у недозволених засобів [illegible] 116 елементів.

Ланка боксу

Ланка боксу зазнала найтяжчих ударів та коливань, внаслідок чого на чергових нарадах МОК-у у Льозанні, Швайцарія, осінню МОК-у, буде поставлено питання чи і надалі зараховувати бокс до Олімпійських Ігрищ, а якщо так, з якими змінами. Бокс має 12 категорій [illegible], отже 36 медалів.

У перших контроверсійних змаганнях кореєць зчаста атакував свого противника головою, за що суддя перестерігав його, та через це кореєць і програв змагання. Розлючені п'ять корейців, в тому і тренери, кинулись на суддю та потурбували його. Того ж вечора він вже був на літаку до Австралії, заявивши що із боксом та корейцями не хоче мати нічого спільного. Комісія дискваліфікувала тих п'ятьох корейців, а телестанція ЗСА вірно зарепортувала цей інцидент на стрічку.

Другий випадок трапився між корейцем та американцем у дивних обставинах. На залі, мабуть через брак часу, поставлено поруч дві площадки (рінґи), на яких рівночасно відбувались змагання; явище небувале. Із сусідньої площадки пролунав ґонг. Думаючи що це їхній, кореєць опустив руки, але змагун ЗСА його вдарив. Кореєць [illegible] команду свого [illegible] валився на підлогу. Постало замішання, комісія рішила повторити змагання дві години пізніше. В них змагун ЗСА побив корейця „нокавтом".

У третьому оспореному змагу Джансон із ЗСА безсумнівно переміг корейця Парка, але тих п'ять суддів вислідом 3:2 визнали Парка переможцем. Глибоко розчарований Джансон заплакав. Пізніше, Асоціяція аматорського боксу визнала його найкращим змагуном — боксером ігрищ.

[illegible] миру, згоди [illegible]

[illegible] оцих усіх гасел [illegible] взаємини між Кореєю та ЗСА помітно погіршились. Корейці вважають бокс своїм національним спортом. У Лос Анджелесі вони вважали, що їм сталася кривда і приобіцяли віддячитись у Сеулі, що й сталося.

Проти агресії своєї північної посестри в Кореї перебуває залога збройних сил ЗСА в числі 42,000 вояків. Для них теленадавча станція Ен-Бі-Сі передавала перебіг ігрищ. Корейські власті виявили застереження і протест так відносно інтерпретації-коментарів, як також відносно обширного висвітлення сцен із боксерських змагань, в яких показано як потурбували суддю, як теж і змагуна, Джансона.

Крім цього оливи до вогню додала дітвацька витівка трьох молодців ЗСА; два з них члени плавацької естафети 4х100, що здобули золоту медалю. Вийшовши з одного ресторану, вони вкрали мармурову декорацію, мабуть погруддя лева вартости 800 дол., і парадували із нею. Їх заарештували, опісля випустили та вислали домів дисциплінарним порядком. У ЗСА видано книжку „Аґлі Амерікен" („Поганий американець") в якій подають ряд прикладів арогантної поведінки американців, що стало причиною чому їх так недолюблюють.

Висновки

Корейці не шкодували ані труду, ані грошей, щоб якнайкраще влаштувати Олімпійські Ігрища, на щастя їм це вдалося, без перешкод та актів саботажу. За успішні ігрища слідує [illegible] признання.

Для МОК-у — це був ще один твердий горіх до розкушення: повернути стрілку до аматорства, чи примкнути очі і толерувати статус кво, так як це було у Сеулі, де грали професійних у тенісі, копаному м'ячі тощо, змагались аматорські дружини у відбиванці, польо тощо?

Інше питання, — це справа боксу, ділянка що її деякі країни, як скандинавські, не уважають спортом, а якщо так, то небезпечним?

Вибір Барсельони, як осідку чергових ігрищ не зовсім зручний, бо чейже відомо, що етнічна група басків, яка змагає до самостійности, виконала ряд саботажних актів, отож чи не схочуть повторити їх на ігрищах?

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА РОНАЛДА РЕҐЕНА апробував видати найбільшу [illegible] позичку для задовженої країни. Цю позичку в сумі [illegible] біл. дол. одержить Мехіко, щоби перебороти кризу в упадку державних прибутків з огляду на упадок цін нафтової ропи на світовому ринку.

ФІРМА ЕЙ-ТІ-ТІ ПОДАЛА до публічного відома, що обнизить оплати для телефонічних розмов далекого віддалення на [illegible] відсотка, а це заощадить біля 70 міл. дол. річно клієнтам. Найнижчі ціни мали б увійти в життя з 1-им грудня [illegible], тоді як клієнти почнуть платити вищу ставку місцевим телефонічним фірмам за доступність до каблів далекої віддалі.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА СВІЖУ МОГИЛУ

бл. п.

ОСИПИ ОЛІШКЕВИЧ-МИХАЙЛЕНКО

[illegible]

та матері нашої співробітниці в Головній Канцелярії УНС пані МАРТИ ЛИСКО

складаємо $210.00 на [illegible] цілі, що їх визначила Родина Покійної.

СЛУЖБОВИКИ ГОЛОВНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ УНС

Ділимося сумною вісткою з Приятелями й Знайомими, що дня 16-го вересня 1988 р. на [illegible] відійшов у Вічність на [illegible] році життя

бл. п.

О. [illegible]ИЙ

ПОХОРОН [illegible] вересня ц. р. у селі [illegible] біля Пустомит, де Покійний був [illegible].

Залишив у смутку:
дружину — ДАРІЮ
дочку — ПРІСІЮ
сина — АНДРІЯ
з родинами

Численна Родина там же в Україні
[illegible]

Мистецька виставка І. Банах-Твердохліб у Філядельфії

Мисткиня приїде з Рочестеру на запрошення 43-го Відділу СУА і привезе зразки своїх мистецьких праць з малярства, графіки, емалю, батіку, вибійки та кераміки. Її мистецтво не обмежене до однієї ділянки, воно многостороннє, тому й виставка буде різноманітна й цікава.

Про мисткиню та її творчість довідуємося із статті ред. Івана Кедрина в „Свободі" та із статтей мистецтвознавця д-ра Богдана Стебельського і д-ра Михайла Лози в розкішно виданій монографії мисткині, а також з її автобіографії в цій же монографії.

Ірина Твердохліб змалку цікавилася рисунком. Вона вчилася у Львові у видатного польського маляра декоративного напрямку, випускника Краківської академії мистецтва Фелікса Вигживальського. Там і закінчила чотирирічний Інститут пластичного мистецтва. Також цікавилася графікою, архітектурою лемківських церков, відвідувала музеї у Львові й у Відні. В Австрії та Німеччині вже продавала свої малюнки та вчила й продавала вибійки. По приїзді до Америки студіювала в Технологічному інституті в Рочестері малярство і фігуральний рисунок. Нею зацікавилася дирекція місцевого шпиталю, в якому вона дістала працю, і там навчили її рисувати те, що бачила через мікроскоп. На цій праці залишилась 17 років аж до її емеритури. Брала участь у численних спільних виставках, мала також багато власних, індивідуальних виставок у різних містах Америки й Канади, між ними у Філядельфії, Ню Йорку і Торонто.

В двомовній монографії Ірини Твердохліб українською й англійською мовами, є 64 кольорові і чорні репродукції її картин з описами й оцінками д-ра Стебельського, в яких слідний перехід від реалізму (портрети), через імпресіонізм і експресіонізм до абстракції (краєвиди, квіти, церкви, ікони). Мисткиня сама оформила по-мистецьки монографію своїми графічними рисунками. Є в монографії репродукції вибійок, це є мальовання на текстильних матеріялах, що є сполучене з промисловою продукцією, але вимагає знання і техніки рисунку та мистецького хисту.

У своїй автобіографії Ірина Твердохліб цікаво розказує про себе, свою родину, про свої життєві переживання та власні почування. Автобіографію закінчує словами: „Я дякую Богові, що дав мені змогу виявити себе у мистецтві і висловити в ньому любов до свого народу, передаючи в картинах великі його страждання та боротьбу, яку він веде на рідних землях з окупантом".

Виставка відбудеться в Українському Освітньо-Культурному Центрі при 700 Седар вулиці. Вона почнеться в п'ятницю, 21-го жовтня, триватиме від год. 6-9 вечора і буде відкрита теж в суботу, 22-го жовтня, від год. 10-6 веч. і в неділю 23-го жовтня, від год. 10-5 веч. Офіційне відкриття відбудеться не як звичайно в п'ятницю, а в суботу о год. 1-ій по полудні. Програму вестиме імпрезова референтка Люда Чайківська. Слово про мисткиню виголосить мґр Ярослав Климовський. Мисткиня теж розкаже про спосіб вироблювання вибійки, а в неділю, о год. 2-ій, переведе його показ. По відкритті зустріч з мисткинею при буфеті.

Союзянки щиро запрошують громадянство Філядельфії і околиці прибути на виставку, щоб побачити мистецькі праці творчих рук Ірини Твердохліб.

Ірина Райнер

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

В пам'ять священика-патріота

Для нас, яких воєнне лихоліття розкинуло по всіх закутинах світу, спомини про рідні сторони — це, може, найцінніші моменти нашого життя. Читаючи (і то котрий вже раз) монументальну книгу „Чотківська округа", для нас, уроджениців та жителів містечка Тлусте, стає якось прикро, що дехто з нас не дописав і історія нашого містечка (і то головно від 1930-их років) є дуже побіжною.

Вправді є там знимочка філії „Сільського Господаря" з її головою о. Антоном Навольським, але про нього самого немає найменшої згадки. А велика шкода, бо з його шляхетною особою пов'язана вся культурна та освідомлююча праця не тільки містечка Тлусте, але й цілої околиці тих часів.

Отець Антін Навольський народився в селі Зазулинці Заліщицького повіту в родині заможних та свідомих селян. Народну школу закінчив у Зазулинцях, а гімназію у Кіцмані, на Буковині, після закінчення якої вступив на ветеринарію у Львові. Тут закінчив лише два роки ветеринарних студій, які мусів перервати з огляду на вибух Першої світової війни, бо його як студента покликали до австрійського війська.

З розвалом австрійської держави молодий студент на вернувся додому відпочивати, а вступив в ряди Української Галицької Армії і разом з іншими став на шлях боротьби за свою „омріяну державу". Став в ряди тих, що за всяких умов хотіли піднести червону калину.

В боях під Львовом важко поранений дістався до польського полону. Оповідав нам як польські медсестри „опікувалися" раненим „ворогом": копали його та плювали в обличчя. Коли видужав, то щасливо через Закарпаття дістався в Станиславівщину і тут відшукав свою військову частину та спільно з іншими приготовлявся до поновного наступу на ворога. Брав участь у славній Чортківській офензиві, а опісля, коли не стало набоїв, то з цілою Галицькою армією перейшов річку Збруч, щоб там далі продовжувати боротьбу з іншим ворогом України — білою та червоною Москвою. По програній війні дістався він із іншими старшинами до польського полону в Тухолі. В 1922 році щасливо прибув до родинного села, до своїх батьків. Однак тут як колишній український старшина не зазнав від нового окупанта спокою. Поляки заарештували його та посадили до тюрми в Чорткові, де просидів півроку. Вернувшись з в'язниці зі знищеним здоров'ям, мусів залишитися при батьках, які в той час не могли йому як студентові багато допомогти.

Хвороба легенів, якої набрався в полоні, вимагала дуже дбайливої опіки. Таку опіку одержав він у гостинному домі о. Фльорчука у Кулаківцях.

Підлікувавшись, вирішив замінити меч на хрест і поступив на теологію в Станиславові. Але перед тим переніс операцію: витягнули йому польську кулю, яка весь час докучала. Висвячений у 1930 році єпископом Хомишином, дістав парафію у містечку Тлусте із селами Рожанівка та Ангелівка. Тут, як молодий священик та патріот свого народу, взявся з повним запалом до праці. Своєю поставою, ввічливістю та добрим проповідництвом з'єднав собі цілу громаду. Перебираючи парафію, перебрав і великі зобов'язання. Велика мурована церква яку почали будувати ще перед Першою світовою війною, була незакінчена. Частину мурів, що були ушкоджені вітрами та морозами, треба було розбирати і завершити її будову. Хоч фондів на будову церкви майже не було, молодий священик звернув увагу на громадський сектор своєї нової парафії. Відновив діяльність Т-ва „Просвіта", організував церковний хор, духову оркестру при читальні „Просвіта", ожила бібліотека при читальні, організується за його ініціятивою Союз Українок. Пригадую собі, як на Різдвяні свята новостворена оркестра дала перший концерт у церкві. Деякі старші громадяни плакали з великої радості, що парафія росте і що найважливіше — молодь за почином молодого священика почала горнутися до читальні, хору. Для всіх став він духовним та національним провідником.

Молодий парох організував церковний комітет із статечних громадян, які у свою чергу почали збірку на будівельний фонд нової церкви. Кожного року літом та ранньою осінню відбувалися великі фестини, які своєю програмою притягали маси народу з довколишніх сіл. Ці фестини — це були пописи „Лугів", довколишніх хорів, пописи молоді із своїми танцями та деклямаціями, як також відповідна льотерія. Такими фестинами та збірками від хати до хати молодий парох добився того, що наша нова церква у критичному 1939 році була вже накрита і її позолочені хрести майоріли здалека на небосклоні нашого поділля і стали гордістю цілої громади.

Велику увагу о. А. Навольський присвячував молоді. Будучи катехитом у народній школі, зумів поєднати навчання релігії з дозою навчання нашої історії. Ніколи з учителями неукраїнцями не говорив польською мовою і це нам, школярам, дуже імпонувало і всі ми горді за свого духовного батька. Пригадую собі величаві церковні походи на другий день Великодніх свят на стрілецьку могилу на місцевому кладовищі та його високопатріотичні проповіді. За його старанням з нашого містечка понад 10 молодих людей пішло продовжувати освіту до гімназії. Часто він їздив з нами чи до Чорткова, чи Бучача, щоб допомогти там якнайдешевше улаштуватися. Був дорадником для нас, молодих студентів, та наших часто бідних родичів. Під час літніх вакацій всі ми обов'язково відвідували його і він цікавився нашими поступами в науці та дораджував нам продовжувати студії, не зважаючи на різні перешкоди. Своєю поведінкою, знанням та організаційним хистом імпонував чужинцям, нашим сусідам, які його дуже поважали.

З приходом у 1939 році большевиків як священик перейшов всі страхіття їхнього „визволення". До нього часто заходили старенькі батьки начальника НКВД, віруючі християни, які в нього сповідалися. Яка іронія. Син НКВДист, а батьки віруючі. Він сам, часто зустрічаючи нашого о. пароха, намовляв його залишити священний стан як „пережиток" теперішнього режиму. В час цієї першої окупації весною 1940 року у нашому містечку Тлусте відбулися великі арештування молоді за належність до ОУН у числі 22 особи, слід по яких пропав по сьогоднішній день. Ці арештування та трагедії родин арештованих, яких вивезено на заслання, пережив наш о. парох дуже важко. З вибухом Другої світової війни добрі люди прямо насилу змусили о. Навольського скриватися серед своїх парафіян, бо залишки червоної армії в останніх хвилинах шукали за тими, яких до цієї пори не змогли знищити. Приходили вони і по о. пароха, якого, на щастя, вже не було на його помешканні.

У пам'ятний для нас тоді день відбулося проголошення віднови нашої державности і в цьому наміренні у церкві відправлено Молебень вдячности за збереження нас від загибелі московських сатрапів та молитвами за краще завтра нашого народу. Вже по кількох днях побуту німецьких та мадярських частин говорив нам о. парох, що новий окупант не буде кращим за попереднього. У своїх проповідях закликав до братньої любові та помочі тим, яких життя в той час було дуже загрожене. Неодна жидівська родина оминула смерті завдяки його опіці і робив він це із нараженням свого життя. Як скоро забули жиди благородні вчинки наших людей.

А коли приходили тривожні вістки, що червона орда знову повертається та через наше містечко чимраз більше появлялися колони біженців із сходу, ми намовляли нашого отця виїхати десь далі на „захід", бо для нього не буде пошани від нових „визволителів". Але він як правдивий пастир свого стада, рішуче відкинув такі пропозиції. Нам, студентам, прямо наказував не залишатися і пам'ятаю як ще 5-го березня 1944 року, прощаючися з нами, благословив нас.

Кілька років тому прийшла з рідних земель сумна вістка, що о. Антона не стало між живими. Сам не перейшов на „православ'я" і жив дуже бідно при своїх парафіянах, для яких до останніх хвилин залишився духовним батьком. Помер після невдалої операції і похований на кладовищі у Тлустому біля своїх батьків, якими опікувався до останніх хвилин їхнього життя. Спочиває на цьому кладовищі в окруженні своїх парафіян. До його могилки приходять ті, що залишилися живими та прикрашають її живими цвітами із вдячности до нього.

А нам, його учням та молодим в той час парафіянам не залишається сьогодні нічого іншого як своїми молитвами прибігати до його могилки та просити Всевишнього за його направду благородну душу. О, як дуже хотілось би притулитися до його могилки та висказати йому наші всі переживання та тугу за своєю Батьківщиною, за тими стежками, якими ходили ми в молодому віці та хвилинами, коли перебували як студенти в його товаристві, слухаючи батьківських порад.

Віримо і то свято віримо, що може вже недалекий час, що з усіх усюдів прийдемо до рідних порогів, щоб особисто віддати нашу молитовну пошану великому патріотові-душпастиреві отцеві Антонові Навольському.

Л.І.Б.

Бийте українських...

(Закінчення зі стор. 1)

это тебе, жидюра, эмиграция!", „Вот это тебе жидюра, перестройка!", „Вот это тебе, жидюра, новое мышление!", „Вот это тебе, жидюра, демонстрация".

У райвідділі міліції з'ясувалося, що 36-річний Васил Півень — і не жид, і з України їхати нікуди не бажає. Але таки бездомний. У 1978 році по закінченні української філології Одеського університету був скерований на Одеську кіностудію з правом негайного одержання житла як молодий спеціяліст, якого насправді йому не дали. Прописаний був у гуртожитку, а жив у одинокого дідуся-пенсіонера, якого доглядав шість років. Та коли дідусь помер, виявилося, що його однокімнатна квартира знаходиться у привілейованій курортній зоні міста і українському поетові до неї зась Не допомогли ні скарги, ні клопотання й покликання на так і не реалізовані права молодого спеціяліста на житло — за допомогою „народного" суду та міліції з квартири Півня вишвирнули на вулицю. А щоб не воював із владоможцями, притиснули й на роботі: перевели з літературного редактора в хлопчика на побігеньках — розповсюджувачем залізничних квитків на кіностудії. І це при тому, що крім університету, поет закінчив ще й річні курси фільмових сценаристів при „Мосфільмі".

Проте, мабуть, в історію американсько-совєтських взаємин Василь Півень ввійшов не як сценарист, а як бездомний український поет, котрого побили на мітинґу, яким розпочався американсько-совєтський похід за мир по українській землі. Хай знають американці, що заради торжества миру і дружби народів в „правовій державі" доводиться часом і ребра порахувати якомусь там не то „жидюрі", не то „бандерівцеві", що плутається під ногами „проґресу".

СОВЄТСЬКА ГАЗЕТА „ТРУД" перший раз подала до публічного відома інформацію про смерть 29-літньої Ольги Гаєвської, мешканки Ленінграду, яка хворіла на епідемічну хворобу ЕЙДС. Деякі ленінградські газети помістили також фотознімку Гаєвської.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ФРАНКО ФЕТИЧ, член УНС Відд. 333-го Т-ва св. Анни в Бервик, Па., помер 26-го серпня 1988 року на 69-му році життя. Нар. 19-го березня 1919 року в Бервик, Па. Членом УНС став 1939 року. Залишив у смутку дружину Суе. Похорон відбувся 30-го серпня 1988 року на укр. кат. цвинтарі Св. Михаїла в Газлетоні, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Боберська, секр.

НАТАЛІЯ МАЛЬКОВИЧ, член УНС Відд. 94-го ім. М. Шашкевича в Гемтремку, Миш., померла 27-го серпня 1988 року на 77-му році життя. Нар. 1911 року в Польщі. Членом УНС стала 1971 року. Залишила у смутку двох братів, дві сестри, дві племінниці і племінника. Похорон відбувся 31-го серпня 1988 року на цвинтарі Мт. Олівет в Дітройті, Миш.

Вічна Їй Пам'ять!

Роман Татарський, секр.

МИХАЙЛО СЕНЧИШАК, член УНС Відд. 379-го ім. Св. Юрія в Чикаґо, Ілл., помер 25-го червня 1988 р. на 78-му році життя. Нар. 1911 року в селі Стрільбичі, Старий Самбір, Україна. Членом УНС став 1969 року. Залишив у смутку дружину Евфрузину; дітей: Ярославу і Миколу; внуків: Галину, Оксану, Ігоря, Михайла і Марійку; правнуків: Ірену і Зеню; братів: Миколу і Ярослава; сестер: Анастазію, Марію і Анну. Похорон відбувся 2-го липня 1988 року на цвинтарі Св. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Василь Семків, секр.

АНТІН ЯЦИШИН, член УНС Відд. 222-го ім. „Сірого Лева" в Клівленді, Огайо, помер 29-го серпня 1988 року на 72-му році життя. Нар. 1916 року в Україні. Членом УНС став 1972 року. Залишив у смутку дружину Любу, дочку Галю і двох синів Ігоря і Тараса з родинами. Похорон відбувся 1-го вересня 1988 року на укр. кат. цвинтарі в Пармі, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!

Я. Кришталович, секр.

МАРІЯ ТОМАС, член УНС Відд. 24-го Б-ва Св. Григорія в Ренкін, Па., померла 13-го вересня 1988 року на 69-му році життя. Нар. 13-го вересня 1919 року в Ренкін, Па. Членом УНС стала 1937 року. Залишила у смутку дочку Джун Андерсон, сина Роналда Томаса і доньку Марію Анну Елд. Похорон відбувся на цвинтарі Пенн-Лінкольн в Гантінґтон, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Стефан Н. Щур, секр.

КАТЕРИНА ГОРБАЧЕВСЬКА, член УНС Відд. 471-го ім. ген. Т. Чупринки в Монтреалі, Канада, померла 23-го липня 1988 року на 92-му році життя. Нар. 1896 року в Україні. Членом УНС стала 1956 року. Залишила у смутку дочку Марію Кінах з мужем Методієм, сина Ярослава з дружиною Одаркою; внуків Ярослава, Тараса, Андрія і Мирона з родинами. Похорон відбувся 27-го липня 1988 року на цвинтарі Кот де Неж в Монтреалі, Кве. Канада.

Вічна Їй Пам'ять!

Управа

АЛЕКСАНДЕР ЖУК, член УНС Відд. 81-го ім. свв. Петра і Павла в Картіс Бей, Мд., помер 26-го серпня 1988 року на 95-му році життя. Нар. 7-го квітня 1894 року. Членом УНС став 1945 року. Залишив у смутку двох синів Мирона і Василя та 4-ох внуків. Похорон відбувся 30-го серпня 1988 року на цвинтарі Св. Михаїла в Киртіс Бей, Мд.

Вічна Йому Пам'ять!

А. Лукіянчук, секр.

ТЕОДОР РУДНИЦЬКИЙ, член УНС Відд. 234-го Т-ва „Запорозька Січ" в Елизабет, Н. Дж., помер 5-го вересня 1988 року на 73-му році життя. Нар. 1915 року в Елизабет, Н.Дж. Членом УНС став 1933 року. Залишив у смутку дружину Александру, доньку Каролин Рачка і внучку Джакелин; синів Теодора мол., Тому і Келера; сестри замужні — Суе Вай і Анну Девіц, племінників Роберта і Едварда Корсон. Похорон відбувся 8-го вересня 1988 року на цвинтарі Св. Ґертруди в Колонії, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Михайло Хитра, секр.

СОФІЯ ГОДОВАНА, член УНС Відд. 49-го Б-ва Св. Арх. Михаїла в Пармі, Огайо, померла 8-го березня 1988 року на 88-му році життя. Нар. 1899 року в Україні. Членом УНС стала 1959 року. Залишила у смутку сина Євгена з родиною. Похорон відбувся 17-го березня 1988 року на цвинтарі Мт. Піс Міссінаґа, Торонто, Канада.

Вічна Їй Пм'ять!

Секретар

ТЕОДОР—ФЕДЬ ТКАЧУК, член УНС Відд. 472-го Т-ва Пласт в Чикаґо, Ілл., помер 4-го серпня 1988 року на 83-му році життя. Нар. 1904 року в Україні. Членом УНС став 1955 року. Залишив у смутку дочку Дзвінку з мужем і дітьми; сина Ростика з дружиною і дітьми, брата Богдана з дружиною Орисею, племінників і племінниць та дальшу родину. Похорон відбувся 8-го серпня 1988 року на цвинтарі св. о. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа Відділу

МИКОЛА АНДРЕЙКО, член УНС Відд. 361-го Т-ва „Дністер" в Ню Йорку, Н.Й., помер 24-го лютого 1988 року на 79-му році життя. Нар. 14-го грудня 1909 року в Судовій Вишні, Україна. Членом УНС став 1961 року. Залишив у смутку сина Володимира з родиною, доньку Ірину Пастушак з родиною та сестру на Україні. Похорон відбувся 29-го лютого 1988 року на цвинтарі Св. Андрія в Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

С. Чума, секр.

АННА ЧАПЛІЙ, член УНС Відд. 150-го ім. М. Грушевського в Піттсфілді, Ма., померла 23-го серпня 1988 року. Нар. 1898 року в Україні. Членом УНС стала 1944 року. Залишила у смутку дочку Еву Чаплій. Похорон відбувся 26-го серпня 1988 року на цвинтарі Св. Духа у Ветлі, Масс.

Вічна Їй Пам'ять!

Лідія Гуда, секр.

● РІЗНЕ ●

● SERVICE ●

● FUNERAL DIRECTORS ●